

روایتی نامعلوم از مجوز کار زنان مهاجر در ایران

من زنم و حق کار دارم

فاطمه سادات موسوی، کارشناس مهاجرت اندیشکده دیاران: «من هیچ جوهر امکانش نیست برگردم کشورمون، اینجا متولد شدم. کارکردن جزء معمولی ترین حقوقمون باید باشه. باید به راهی باشه که در کنار زندگی عادی مون اجازه کار داشته باشیم»...

صفحه ۱۰

سرمقاله

احیای برجام یا گزینه‌های جایگزین

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

درحالی‌که ناظران داخلی و خارجی در تلاش هستند تا یاداند اشارات چند روز قبل رهبری به مباحثی مانند «نرمش قهرمانانه» و بدفهمی از آن در گذشته، «تقیه»، «انعطاف»، «دورزدن صخره» و اجتناب از تقابل با آن آیا تأثیری عملی در سیاست خارجی به طور عام و مسئله احیای برجام به طور خاص خواهد داشت یا خیر، واقعیت این است که ذهنیت منفی دربارۀ امکان احیای برجام در ماه‌ها و هفته‌های اخیر رو به افزایش بوده است. شمار فرآیندهای از ناظران که همیشه پیگیر بحث برجام بوده‌اند، اکنون بیش‌ازپیش مدعی نبود امکان احیای برجام هستند و برخی به فکر یافتن طرح‌های جایگزین افتاده‌اند.

توسعه برنامه هسته‌ای ایران در چهار سال گذشته، مهم‌ترین دلیل کسانی است که برجام را غیرقابل احیا قلمداد می‌کنند. آنها بر آن‌اند که با توجه به پیشرفت‌های هسته‌ای ایران، مهم‌ترین دستاورد آمریکا، یعنی شکل‌گیری یک دوره یک‌ساله گریز هسته‌ای، دیگر قابل تکرار نخواهد بود و سازوکار مربوطه در برجام تنها می‌تواند یک گریز هسته‌ای حدوداً سه‌ماهه را ممکن کند. آنها مدعی‌اند که به‌این‌ترتیب، دیگر برای غرب ممکن نیست با رفع تحریم‌های ایران به نحو مندرج در برجام ۹۴ مجدداً موافقت کنند. در کنار این مشکل اصلی، به موانع دیگری نیز اشاره می‌شود:

یکی از این موانع دشوارترشدن تأمین منافع اقتصادی برای ایران و تضمین تداوم برجام حتی در صورت احیای آن است. مشکل دیگر نزدیک‌بودن سررسیدهای رفع تحریم‌های موشکی و هسته‌ای در اکتبر ۲۰۲۳ و ۲۰۲۵ و بازشدن دست ایران است. تحولات اساسی در رابطه بین کشورهای ۵+۱ نیز به معادله افزوده می‌شود. دیگر ۵+۱ کنونی شباهتی به ۵+۱ در هشت سال قبل ندارد. بر شکاف بین چهار کشور غربی و روسیه به‌شدت افزوده شده و رابطه بین چین و آمریکا نیز دیگر دوستانه نیست. حتی در رابطه بین چهار کشور غربی و نگرش‌های آنها نیز تغییراتی حاصل شده که یک نمونه آن اصرار سه کشور اروپایی به صدور قطع‌نامه‌ای علیه ایران در مارس گذشته در شورای حکام آژانس و مخالفت آمریکا با آن بود. جو سیاسی در غرب نیز تحت تأثیر اعتراضات پاییز گذشته در ایران و نیز ادعای حمایت نظامی ایران از روسیه در جنگ اوکراین دچار تغییرات اساسی شده و افکار عمومی و رسانه‌ها و مجالس کشورهای غربی دیگر مانند سال ۲۰۱۵ پدپاری رفع تحریم‌های هسته‌ای علیه ایران نیستند و چنین اقدامی در این دوره برای چهار دولت غربی هزینه سیاسی خواهد داشت.

در چنین شرایطی تأکید دولت بایدن بر اینکه «برجام در دستور کار نیست؛ اما مشکل تنها از طرق دیپلماتیک حل‌شدنی است»، موجب شده تا سیاست آمریکا «نه برجام، نه بحران» با هدف خارج‌کردن مسئله از فهرست مشغله‌های متعدد بایدن خوانده شود. هم‌زمان، از «توافق موقت» یا «کم در برابر کم» نیز سخن گفته می‌شود که ایران تاکنون با آن موافقت نکرده است؛ اما روشن است که اگر «نه برجام» عملی باشد، تضمینی برای «نه بحران» وجود ندارد و مشکل با توجه به افزایش سطح غنی‌سازی در ایران و وجود خطوط تماس بین دو طرف در سوریه و عراق و ماجراجویی‌های اسرائیل می‌تواند از کنترل خارج شود. اجتناب از بحران را شاید بتوان دلیل مخالفت آمریکا با صدور قطع‌نامه‌ای علیه ایران در جلسه آژانس در مارس گذشته دانست. اقدام سه کشور اروپایی به تماس با ۱۰ عضو غیردائم‌ی شورای امنیت درباره توسل به «مکانیسم ماشه» که از عهده آمریکا خارج است نیز می‌تواند مکمل سیاست «نه برجام، نه بحران» باشد. اصرار اسرائیل به ایجاد «یک تهدید معتبر» نظامی و دو‌رومایش مشترک نظامی آمریکا و اسرائیل در نوامبر و ژانویه گذشته نیز در این زمینه دانسته شده است. با این حال برخی معتقدند که سیاست غرب مبنی بر اجتناب از بحران در رابطه با ایران می‌تواند خیال ایران را از عواقب افزایش سطح غنی‌سازی راحت کند و برعکس موجب بروز بحران شود. برای اجتناب از این امر صحبت از اعمال شدیدتر تحریم‌ها از طرف آمریکا و ایجاد یک اجابت بین‌المللی برای ادامه سیاست «نه برجام، نه بحران» که حتی چین نیز با توجه به منافعش در خلیج فارس بتواند همراه آن باشد، است.

در سطح غیررسمی نیز تلاش‌هایی برای ارائه طرح جایگزین با پیش‌فرض نبود امکان احیای برجام در جریان است؛ درحالی‌که علی‌اعظم و ولی‌نصر توافق بین ایران و شش کشور عرب خلیج فارس را به جای برجام توصیه می‌کنند، سوزان ملونی در مقاله‌اش در فارین افرز در فوریه گذشته بیشتر بر فهرست‌کردن راه‌های اعمال فشار بیشتر بر ایران برای جلوگیری از ساخت بمب متمرکز بود. در چنین شرایطی سؤال اساسی این است که ایران چه

برنامه و طرحی برای خروج از وضعیت موجود دارد. اعلام ضمنی آمادگی برای بازگشت به برجام و هم‌زمان ادامه غنی‌سازی در سطح بالا قطعاً موجب افزایش فشار بر غرب می‌شود؛ اما در غیاب گفت‌وگو عواقب ناخواسته نیز ممکن است داشته باشد. اکنون باید دید آیا در پی سخنان اخیر رهبری ایده جدیدی مطرح خواهد شد یا خیر. یکی از ایده‌هایی که ارزش بررسی دارد، بازگشت به مذاکره دو به دو با آمریکا مانند سال ۹۱ و رهاکردن ۵+۱ است. اینکه تحریم‌های برجامی اکنون تنها از طرف آمریکا اعمال می‌شود، توجه منطقی چنین مذاکراتی است.

سه‌شنبه ۲ خرداد ۱۴۰۲ • ۳ ذی‌القعدة ۱۴۴۴ • ۲۳ می ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۶۰ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

سایت حسن روحانی:

خزانه‌ای که به دولت سیزدهم تحویل داده شد، خالی نبود

ادعای افزایش ۷۶ درصدی پرداخت‌های عمرانی در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که برخلاف تبلیغات دوساله، خزانه‌ای که تحویل دولت سیزدهم شد، خالی نبود و طرح‌های عمرانی بسیاری در آستانه بهره‌برداری به دولت بعد سیده شد. به گزارش سایت رسمی حجت‌الاسلام حسن روحانی، رئیس‌جمهور پیشین کشورمان در مطلبی با عنوان...

صفحه ۳

در «شرق» امروز می‌خوانید: بهزاد نبوی: ترکیب جبهه تغییرات محسوسی نداشته است، کمک به مرجان که تا چهارشنبه فرصت دارد، پولدارهای جدید و آثار هنری مجازی

میانکین بهای مسکن به بیش از ۲۰ برابر

درآمد سالانه خانوار ایرانی رسید

مسکن دست‌نیافتنی

۴

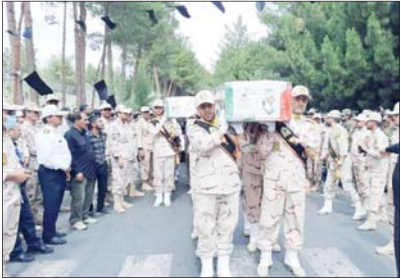
اپیزود جدید از ماجرای جودوی ایران و رقبای اسرائیلی

۹

گزارشی از تلاش گروه‌های سیاسی مختلف در خانه ملت برای دستیابی به پست‌های ریاستی در مجلس

تحفه‌ها و هدایا در صحن؟

۳

بیکر شهدای حمله تروریستی سراوان با حضور مردم و مسئولان تشییع شد

وداع با سربازان وطن

۳

یادداشت

ترجیح بدویت بر جهان مدرن

مهرداد احمدی شیخانی

سفر با قطار از همان ایام کودکی برایم یک سفر خاطره‌انگیز و شیرین بوده و هنوز هم ترجیحم برای مسافرت، استفاده از همین وسیله نقلیه است. یادم هست اولین بار که حدود ۵۵ سال پیش سفر با قطار را تجربه کردم، با پدیده عجیبی روبه‌رو شدم که تا سال‌ها و حتی تا ۴۰، ۳۰ سال پیش هم دیده می‌شد. به خاطر دارم وقتی قطار از مناطق جلگه‌ای خوزستان بالاتر می‌آمد و به مناطق کوهستانی می‌رسید، متصدیان قطار به مسافران هشدار می‌دادند که از پنجره‌ها دوری کنند و در وسط کوبه بمانند. قطار هم تا جایی که می‌توانست و امکان داشت، سرعت خود را زیاد می‌کرد و مدتی نمی‌گذشت که باران سنگ به سوی قطار باریدن می‌گرفت و این ماجرا تا مدتی و حتی پس از گذشت از ایستگاه‌های بسیاری ادامه پیدا می‌کرد و فقط پس از عبور از مناطق کوهستانی تمام می‌شد. دراین‌بین، تعدادی از شیشه پنجره‌های قطار هم شکسته و چشم بعضی مسافران هم آسیب جدی می‌دید. همان‌طور که اشاره کردم، این وضعیت تا همین ۴۰، ۳۰ سال پیش هم ادامه داشت و به‌مرور و در سال‌های طولانی از شدت آن کاسته شد. این تغییر هم صورت نگرفت، جز با مستهلک‌شدن جوامع قبیایلی با فرهنگی بدوی در کلیت جامعه و نفوذ فرهنگ مدرن شهری در آن فرهنگ خشن و بدوی. غیر از این هم امکان‌پذیر نبود. نمی‌شد از جوامعی با فرهنگی سخت و بدوی انتظار داشت که قطار را یک هدف تفریحی به حساب بیاورند و آن را مال خودشان بدانند. از سر تفریح به آن سنگ نیندازند. در این سفرها بسیار دیده بودم که وقتی سنگ و گلوخی به قطار بر خورد می‌کرد، سنگ‌انداز چه هلهله‌ای سر می‌داد و اگر شیشه‌ای را می‌شکست که دیگر جشتنی به پا بود، گویی قطار یک مار بزرگ بود که از سر تفریح شکارش می‌کردند و توانایی خود را در این شکار به رخ می‌کشیدند. مدتی است که موضوع آب هیرمند بین ایران و افغانستان بالا گرفته و این بار سخنان از این است که افغانستان به تعهدات خود پایبند نیست. موضوع این است که نام برای هر کشوری فقط یک اسم است و آن‌که باید به تعهدات عمل کند، حاکمیت مستقر در آن کشور است. دو سال است آنکه قدرت را در افغانستان در اختیار دارد، یک گروه چریکی است که اصلاً چیزی به نام تعهد برایش معنا ندارد...

ادامه در صفحه ۹

جناب آقای هوشیار مشرف‌امینی

مصیبت درگذشت پدر گرامیتان

مر حوم **بهمن مشرف‌امینی** را تسلیت می‌گوییم. از

خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای

بازماندگان صبر آرزو مندیم.

مهدی رحمانیان، علیرضا رحمانیان

به مناسبت صدسالگی علامه ذوالقرنین دکتر محمدعلی موحد

صد سال سلوکِ عاشقانه

با آثاری از همایون کاتوزیان، نصرالله پورجوادی

احمد مسجدجامعی، مقصود فراستخواه، علیرضا رجب‌ایی

فریدون مجلسی، علی میرزایی و شاهرخ توپسرکانی

● عکس: عباس کوثری، شرق

است، همچنان در صدسالگی طرف زندگی است. چنان‌که در شعر «حدیث نفس» نیز سروده است: «دل من داروی فراموشی/ از جهان کهن فراآموز/ درد و رنج گذشته یاد مکن/ غم دیروز خود مخور امروز/ چند این تلخ‌کامی ای دل زار/ مگر این عمر چند می‌ارزد؟/ خیز و دریاب فرصت گذران/ خیز و دریاب، خیز ای بخرد/ افق زندگی اگر تیره‌ست/ با غم و ناله تیره‌تر نکنیم/ جادوی چرخ سخت بی‌رحم است/ پیش بی‌رحم شکوه سر نکنیم». محمدعلی موحد به گواه دوستان و نزدیکان و آثارش، صد سال زندگی پرشور و بی‌تکرار داشته و از فضل و دانش او بهره‌های بسیار به اطرافیان رسیده است. ما نیز به این انگیزه، صد سال سلوک عاشقانه او را قدر می‌نهیم.

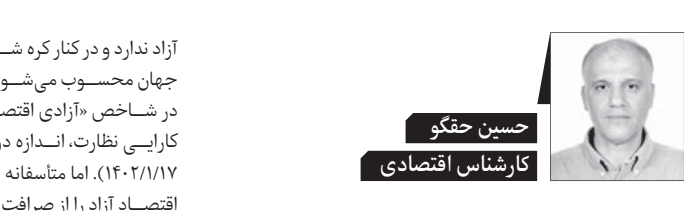
مطالب برگزداشت استاد موحد را در صفحه‌های ۵ تا ۸ بخوانید

شرق: محمدعلی موحد را از آخرین نسلی خوانده‌اند که آنان را علامه خطاب می‌کردند. این است که در صدسالگی او، چهره‌های شاخصی از اصحاب فرهنگ و قلم در مقامات و کرامات موحد نوشته‌اند، چهره‌ای بگانه در فرهنگ ما که در عرصه‌های مختلف ادبیات قدیم تا تاریخ و از حقوق و سیاست تا شعر کار کرده و آثاری مرجع و ماندگار مانند «خواب آشفته نقت» خلق کرده است.

محمدعلی موحد پیری را به عاشقی شبیه می‌داند و با اینکه راوی صد سال خواب آشفته ما بوده

یادداشت

اقتصاد ایران، اقتصاد بازار است؟!‌

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

«من یک سرمایه‌دار محافظه‌کار نیستم... برای من، آزادی، دلسوزی برای فقرا، احترام به قرارداد اجتماعی و فرصت‌های برابر مهم‌تر است... در حال حاضر برای رسیدن به این اهداف، سرمایه‌داری تنها «بازی در شهر» است و تنها نظامی که می‌تواند ما را با ابزار لازم برای تولید ارزش اضافی چشمگیر تجهیز کند» (راز سرمایه، هرناندو دیستوتو).

این روزها بحث و گفت‌وگو راجع به اقتصاد آزاد داغ است. دست‌هایی که با صبغه نظری و تئوریک آغاز می‌شود اما به سرعت به وضعیت اقتصادی، اجتماعی و چه‌بسا سیاسی کشورمان گره می‌خورد و سیل اتهامات به طرفداران این تفکر وارد و فقر و تبعیض و فساد امروز به گردن آنان انداخته می‌شود. اما آیا به واقع چنین است؟! در این یادداشت نمی‌توان به رفع این اتهامات ناوارد پرداخت؛ چراکه اگر کسی به دنبال حقیقت باشد، دستیابی به آن سخت نیست. از رفاه امروز کشورهای پیشرفته که در چارچوب این تفکر اقتصادی و فلسفی شکل گرفته‌اند و جایگزین بهتری ندارند («کاستی‌های لیبرالیسم هر چه باشد باز هم نسبت به جایگزین‌های غیرلیبرال برتری معنی‌داری دارد»، فوکویاما، لیبرالیسم و ناراضیانی‌های آن) و از سوی دیگر گفتار اقتصادی کشورمان که هیچ نسبتی با اقتصاد

بهادری چهرمی:

ما بقی وزیرای پیشنه‌ادی را در موعد قانونی معرفی می‌کنیم

با ایلنا، درباره زمان معرفی وزرای پیشنهادی جهاد کشاورزی و صمت گفت: دولت مثل نوبت‌های قبل در همان موعد قانونی که قانون اساسی مشخص کرده است، حتما مابقی وزرای پیشنهادی را معرفی خواهد کرد.
سنخگوی دولت با

سنخگوی دولت گفت: یکی از گلابه‌های متداول و رایج

این است که چرا برخی مدیران که سلیقه سیاسی دولت قبل بودند همچنان در این دولت هستند و ما متهم هستیم به اینکه چرا دولت فراچنانی است.
علی بهادری چهرمی در گفت‌وگو

بیان اینکه ملاک معرفی همان ملاکی که از ابتدا بوده یعنی

شایسته‌سالاری است، عنوان کرد: همه گزینه‌ها صرف‌نظر از

سلایق سیاسی، گزینه‌هایی هستند که تجارب کافی را داشته، با

گفتمان کلان دولت همدل و هم‌راستا بوده و توان تخصصی

اداره وزارتخانه را داشته باشند. وی تأکید کرد: همه گزینه‌ها

چه از منظر مدیریتی، فنی و تخصصی بحث و بررسی شده و

می‌شوند و گزینه‌ای که نهایی شود، طبیعتاً در همین چارچوب

معرفی می‌شود.